Bucurescĭ, Anul I, No. 30 — 10 Banĭ Exemplarul — Marţĭ 21 Decembre 1893

Corespondenţa Română

APARE IN TOATE ŢILELE DE LUCRU

ABONAMENTE
LA
Corespondenţa Română

ROMÂNIA ŞI ŢĂRILE VECINE		IN STRĂINATATE	
e 12 luni	30 leĭ	Pe 12 luni	40 leĭ
6 „	15 „	„ 6 „	20 „
3 „	8 „	„ 3 „	10 „

TARIFUL ANUNŢURILOR

Pe paginele 7 si 8 . . . . . linia 40 banĭ.

Pe cele-l'alte paginĭ după învoială.

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA

Bulevardul Elisabeta 117

Apropiindu-se sfîrşitul anuluĭ, rugăm e aceia dintre abonaţiĭ noştri, cărora expiră abonamentul la 31 Decemvrie, ı şi-l reînoiască cât maĭ curênd, pentru ı expediţiunea să se poată face re- ılat.

Reducem de la 1 Ianuarie abonamen- l şi pentru ţările învecinate cu Ro- ânia la 30 leĭ pe un an, 15 leĭ pe o metate de an şi 8 leĭ pe un pătrar e an.

Rugăm deci cu atât maĭ vîrtos pe titoriĭ noştri din România să stăruie ·intre amiciĭ şi cunoscuţiĭ lor, ca să e sprijinească în greaua noastră între- ·indere.

Administraţiunea.

„SANSCULOŢII“

«Şi când te gândeştĭ, că oameniĭ, care nt în stare să judece ast-fel, au educa- ne economică»,—cum dice d. Stolojan— că din *sansculoţĭ* s'aŭ făcut milionarĭ maĭ şĭ numaĭ prin . . . capacitatea şi ta- ıtele lor financiare!»

Cităm aceste vorbe din numerul de la Noemvrie al «*Timpuluĭ*».

«*Sansculoţĭ*» şi milionarĭ!

Maare deosebire!

Reposatul Ioan Marghiloman, om serac tinereţele luĭ, a agonisit prin muncă ruitoare şi norocoasă o avere de maĭ ılte milioane, pe care a lăsat-o copiilor , cărora le-a asigurat ast-fel o frumoasă sitiune socială şi cea maĭ deplină inde- ıdenţă materială.

In «*sansculot*», care a devenit milionar! 'erit-a Dumnedeu!

Unul dintre feciorii reposatului milionar, Alexandru Marghiloman, e ministru de titie în cabinetul Lascar Catargiu, dis- ; membru al eliteĭ sociale: ar fi cea maĭ vă însultă să presupunem, că părintele ıĭ asemenea om a fost vre-o dată «*sans- ot*».

«*Sansculoţĭ*» sunt numaĭ aceia, care au ıt avere şi au rămas cu toate aceste tot ı ce erau şi pe când nu-şĭ agonisiseră ă averea.

Iu mijiocul eliteĭ şi sub aripile eĭ, prin apropierea d-luĭ Lascar Catargiu, a d-luĭ Lahovary orĭ a d-luĭ P. Carp în zadar am căuta foşti «*sansculoţĭ*» orĭ feciorĭ de «*sans- culoţĭ*», căcĭ găsim tot numaĭ get beget elită.

«*Sansculoţiĭ*» sunt numaĭ *dincolo*, între oameniĭ, care stăruie în căile croite de Brătienĭ, de C. A. Rosetti, de M. Cogălni- ceanu, de Goleşti, de Ioan Ghica, de C. Negri şi de Câmpineanu, boierĭ de frunte, care s'aŭ degradat eĭ inşi-şĭ pe sine fă- cênd, contra semenilor seĭ, causă comună cu *călicimea*. Căcĭ e în natura lucrurilor, ca cel ce are avere moştenită de la părinţĭ numaĭ cu ceĭ ce sunt de o potrivă cu dên- sul să facă causă comună şi cel ce ago- nisesţe avere să se lepede de aĭ seĭ şi să treacă în rêndul celor «*aleşĭ*» şi predesti- natĭ a stăpâni călicimea. Alt-fel, orĭ-şi-cât de mare ţi-ar fi averea, tot pastramagiu, tot plăcintar, tot zarzavagiu, tot trocar de la Braşov, orĭ mocan de la Săcele, tot «sansculot» remaĭ, un pungaş ordinar, pe care poate orĭ-şi-cine să-l insulte fără de sfială.

Să ne închipuim, că d. A. Stolojan, la care elita de la «*Timpul*» face alusiune, n'ar sta alăturea cu d. D. Sturdza, ci prin- tre amiciĭ p-luĭ Lahovary. «Vedĭ, s'ar scrie atuncĭ în «*Timpul*», din umblet, din ges- turĭ, din căutătură, din toată înfăţişarea, pe omul stăruitor şi neobosit, care se a- vêntă cu un capital mic într'o mare în- treprindere şi aleargă, osteneşte ḑi şi noapte, ca să facă ceva în lumea aceasta, să-şĭ a- sigureze independenţa materială. Fericită ţara, care are multĭ asemenea oamenĭ cu «adevĕrata educaţiune economică».

D. A. Stolojan e inse «*colectivist*»,—decĭ nu poate să-şĭ fi agonisit «latifundiul» prin muncă onestă, ci numaĭ prin fel de fel de matrapazlicurĭ.

Să ne închipuim că d-l E. Carada, atât de urgisitul E. Carada, ar fi prieten bun şi frate de cruce cu d-l Menelas Ghermani, —aşa holtei tomnaticĭ cum sunt amêndoĭ.

«Acest om de a pururea liniştit,—ni s'ar spune atuncĭ în «*Timpul*»,—această natură fină şi calculătoare e adevĕratul organisa- tor al băncĭi noastre naţionale şi întemee- torul independenţeĭ economice a Românieĭ, un financiar, despre care pretutindenea se vorbeşte cu mare respect.»

Nu inse! D-l Carada e «colectivist», decĭ un samsar ordinar, care escamotează banĭ publicĭ şi privaţĭ, ca să adune milioane pentru..... miserabilĭ am fi, dac'am spune inainte.

Şi aşa ca d-l A. Stolojanu şi ca d-l E. Carada aŭ să fie socotiţĭ toţĭ «colecti- viştiĭ», dacă nu sunt «*calicĭ*», ear dacă ca- licĭ sunt, trebue să fim pe deplin convinşĭ, că eĭ nu caută în lumea aceasta de cât o bucată de pâne, o miserabilă căpătuială.

Să ne închipuim acum, lucru de necre- dut, că un Cantacuzino, boier adevĕrat, chiar başboier, om capabil, de o energie extraordinară şi înspăimêntător de onest, încât n'aĭ de unde să-l apucĭ, n'a găsit în lumea aceâsta alt rost decât să se unească cu toţĭ pungaşiĭ şi cu toţĭ caliciĭ aceştia şi să muncească ca un salahor ordinar, ca să le facă semenilor seĭ miseriĭ peste mi- seriĭ.

Ce Gog! — ce Gog!

Culmea culmilor e inse, că până chiar şi şeful acestuĭ partid, care nu e de cât o adunătură de pungaşĭ şi calicĭ, e un boier de frunte, dar dintre ceĭ maĭ de frunte!

Aşa se discută în ḑilele noastre, căcĭ aşa cere *bucătăria* modernă.

Proastă şi murdară bucătărie!

N'aĭ inse să măturĭ tu pe a ta, căcĭ ţi se aruncă vorba, că eştĭ vêndut *colecti- vităţiĭ*.

Injură orĭ tacĭ, dacă vreĭ să fiĭ socotit şi tu în rêndul oamenilor cum se cade.

N'aĭ voie să respectezĭ meritul, orĭ-şi unde s'ar ivi el, nu să constaţĭ greşeala, orĭ-şi-cine ar face-o; n'aĭ voie să înţelegĭ, că aŭ trecut timpurile, când oameniĭ se grupaŭ după starea lor, şi că nu interesele de clase, ci convingerile determină atitu- dinea fie-căruia; n'aĭ voia să spuĭ ceea ce în adevĕr simţĭ şi gândeştĭ: trebue să-ţĭ daĭ silinţa de a propaga ura, şi dispreţul de a induce în eroare, de a prosti pe aceia, care citesc cele scrise de tine.

Tristă meserie!

Trist «sansculotism!»

Urită soartă!

Scrisorĭ din Ardeal

Ungaria, 14 Decembre 1893.

Popa şi învăţătorul

«*Pap és tanitó*»: sub acest titlu ḑiarele ma- ghiare maĭ ḑilele trecute produceaŭ un articol eşit din creeriĭ luĭ Dr. Iancsó Benedek, care în articoliĭ seĭ se ocupă adese cu causa ro- mână.

In camera română recomandându-ne d. mi- nistru Al. Lahovary fatala «*condescendenţă*», ca fraţiĭ din regat să ştie, cum şi ce condescen- denţă se cere de la noĭ ceĭ din Ungaria, au cugetat de bine să reproduc din articolul ar- mintit câte-va pasage:

Articolul se începe cu provocare la un ela- borat din *Economia Naţională* a luĭ P. Sturdza, în care autorul, indicând causele ce au împedecat poporul român în desvoltarea eco- nomieĭ, de odată află de cel maĭ bun mijloc spre desvoltarea aceleia —exemplul, eară ca factorĭ maĭ siguri spre a da exemplu, află pe

DEVA 94 JAN 3 N10

popi și învățătorii, de care mai bine ascultă poporul rural, apoi continuă :

«Aurelian fără îndoială își cunoaște poporul seu întru atâta, că în această privință trebue să-i dăm credământ necondiționat. Insă în cât ascultă poporul român rural de popă și învățător, nici e de lipsă să ne provocăm la Aurelian, e destul să petrecem numai o vară într'o comună rurală, ca să știm cine e popa și învățătorul român și ce influență știu exersa față de poporul român?»

E o sinamăgire, dice mai încolo, afirmarea diariștilor și a singuraticilor maghiari, că poporul român nu știe nimic despre mișcămintele daco-române și iredentiste, ci iubește pe maghiari și voește a trăi în pace cu ei, și n'au nimic comun cu Rațiu și Lucaciu, apoi continuă : «E lucru neîndoios, că păzitorul de păpușoiu sau porcarul, n'are nici ideie despre continuitatea dacică, autonomia Ardealului, drepturile răpite și că nu citește scrierile lui Bărnuțiu și Bariția, n'au împuternicit nici pe Coroianu, nici pe Popovici Aurel să facă în Sibiiu coaliție cu Slavii in contra Maghiarilor, și că despre Ligă numai despre una au auzit, despre mămăligă. Inse acest păzitor de păpușoiu, acest porcar încă știe, că el nu e maghiar, ci olah, că el are altă biserică — ba după mintea lui și alt Dumnedeu, de cât maghiarul, că limba lui nu e cea maghiară, și că cântecile, poveștile, mersul minții, obiceiurile, palpitarea inimii, sunt altele de cât ale maghiarului.»

Descriind cum poporul român prin obligămêntul de învățământ devine tot mai deștept, timbrează de prostie și minciună convențională, afirmarea acelora cari susțin, că poporul român e nesimțitor și nu se mestecă în mișcările naționale—după el ultraiste—apoi continuă :

«Poporul român și acuma e în destul de pătruns de ideĭ, ear de acum va fi tot mai bine pătruns, pentru că popimea și învățătorimea e de mult cel mai credincios propagator al ideilor. Dacă vom să scutim pe poporul român de acest morb lipicios, atunci in primul șir avem datorința să dobândim popimea și învățătorimea pentru cultura maghiară și pentru a conlucra la deslegarea scopului civilisator al statului maghiar.»

Noi știm bine ce însamnă cultura maghiară și scopul civilisator al statului maghiar, nu știm însă, oare d. Al. Lahovary și aderenții lui înțeleg această cultură și scop, când ne recomandă «*condescendența?*» măcar că ar putea înțelege din procesele mon're, cu care ne îndulcește și fericește di de di cultura și scopul maghiar.

In restul articolului se excită atențiunea publicului maghiar, față de scrierile, cărțile, broșurele, corurile poporale, asociațiunea Transilvaniei, diletantismul teatral al studenților, hora Iancului, a ciobanului și cu un cuvênt la toate ivirile, în care se manifestează ceva viață română, fie ea cât de ne ofensivă, infățișându-le contrare ideiei de stat maghiar.

Face atenți pe Maghiari, ca să nu se amăgească cu aceea, că aceste vor trece de sine sau prin represalii forțate, ci recomandă tact prudent și în primul plan dobîndirea popilor și învățătorilor pentru idea de stat Maghiar. Recomandă supraveghiarea învățământului clericilor, dar se căește că între toți Maghiarii nu se află nici măcar unul, care să fie apt spre acest scop, pentru-că nu cunosc limba, nărăvurile, obiceiurile, nu cunosc nici trecutul, nici presentul poporului și a bisericilor române. Recomandă că nu numai despre învățământul popilor și a învățătorilor trebue să se îngrijească, ci și despre subsistența lor. Infruntă parlamentul pentru-că n'au defipt minimumul plății învățătorilor în 500 fl.—cam 1200 lei—ce ar fi fost un instrument puternic în mânile guvernului spre deslegarea cestiunei naționale. Dar dice, n'au fost în-curat cu treaba, și finește :

«Dar pentru-ce n'au fost? Pentrua ceea, pentru că la noi despre cestiunea română. nu pe basa studierii, ci după aud au îndatinat oamenii a vorbi. *A învița* **suntem leneși**, și pentru aceasta am devenit obiect de dispreț și la olahi, care de ceĭ mai mulți articoli ai diaristicei maghiare și vorbiri parlamentare în causa cestiunii române, nu pot indestul a rîde de prostia ungurească» — s'au precum se exprimă : «a prostia ungureasca-n».

Să fim dară *„condescendenți»* față de aceste prostii ungurești?

Un preot.

CHESTIA NAȚIONALĂ IN CAMERĂ

Discursul d-lui

Ionel Grădișteanu

(Urmare și fine).

In 1849 Românii cereau întrunirea tuturor Românilor din Austria intr'o singură natiune cu o administrațiune națională independentă, o adunare constituantă națională pentru a proceda în grabă la formarea unei constituțiuni române, care să prevadă: un șef al natiunii române aprobat de Majestatea Sa, un consiliu administrativ purtând titlul de Senatul român, un șef religios independent, o organisație municipală pentru comune și o organisațiune de instrucție publică națională. Mai cereau : introducerea limbei românești în toate afacerile, care privesc pe Romîni, adunare națională, care să reguleze interesele și trebuințele naționale, dreptul de a trimite după numerul locuitorilor deputați, care să represente natiunea română în dieta Imperiului Austriac.

Dreptul de a trimite un agent diplomatic, pe lângă cabinetul imperial, și în sfîrșit ca : «Maiestatea Sa să bine-voiască a purta titlul de mare duce al Românilor.»

Și la aceste cereri ale lor ce credeți că răspundea împăratul. Impăratul răspundea din Olmütz : primesc cu bucurie asigurarea credinței și iubirea ce mi-o arată valoroasa natiune română, și recunosc cu plăcere marile sacrificii ce a făcut pentru tronul meu și pentru Monarchia întreagă, luptând energic contra unei părți rebele, care începuse resboiul civil, și care prin ostilitatea sa îl face să dureze încă. Petiția credincioasei natiuni române va fi supusă unui examen riguros și va primi în curênd o resoluțiune conform dorinței sale.»

Vedeți dar, d-lor, că nu aveți de ce să vă speriați și să credeți, că atunci, când noi ca frați ai Românilor de dincolo dăm un sprijin moral cererilor lor și arătăm tot ce este neomenos în partea ungurilor față cu ei, prin aceasta am jigni intru ce-va autoritatea și drepturile M. S. Impăratul Austriei.

Dar ne spunea d. ministru al instrucțiunii publice : nu vă speriați, nu vă îngroziți de soarta Românilor de dincolo, mai întâiu că Românu nu piere și al doilea rênd, persecuțiunile aceste au mai fost altă dată și poate mult mai mar și cu toate aceste Românii din Ungaria n'ai pierit și ne aducea mai ales de exemplu per secuțiunile de la începutul veacului acestuia d la 1820—30. D. ministru al instrucțiunii pu blice, cu multă dibăcie de sigur, se slujea d una din așa pretinsele axiome, cu care se res punde de obiceiu în asemenea cazuri, dar car axiome nu au absolută valoare reală; și în ori ce cas dovadă că toți bărbații pretinși oamen de stat din toate țările și din toate timpurile care au căutat să desnationalisezo o natiune s'a slujit toți și se slujesc și adi de aceleași mi loace. Și de alt-fel este inexact, că aceste pre siuni naționale nu ar da nici odată nici un re sultat. Chiar acele săvêrșite de Unguri înaint de anii 1820—1830, de care a vorbit ieri d-nu Tache Ionescu, au dat totuși un resultat desti de nenorocit, căci mulțimea de Romîni din Sé cuime și de pe lângă Tisza, cari au perdut limb lor românească sunt tocmai victimele presiune de care a vorbit d. Tache Ionescu, și dacă ace presiune ar fi ținut multă vreme, poate că a n'am mai fi vorbit de chestiunea transilvănear (aplause).

In trecutul, mai depărtat, inainte de acest vea analiza istorică a d-lui ministru al cultelor es în mare parte inexactă, căci cum a constat d-sa principiul naționalităților este un princip nou. Inainte de acest veac nu era cunoscut nu erau cestiuni propriu dise naționale. De ace luptele de atunci n'aveau de scop de căpeten desnationalizarea românilor din transilvania; lup atunci era mai mult între iobagi, și nobili feuda

De alt-fel ar fi greu să credem că nobi de atunci căutau să maghiariseze pe româ când ei inși-și se slujau în toate manifestațiuni vieței lor publice de limba latină, care a fo limbă oficială în Ungaria până în timpurile d urmă (aplause).

Prin urmare această analiză istorică, care fost făcută cu multă dibăcie de formă este totu inexactă sau foarte exagerată. Putem dice pr urmare că prima încercare de maghiarizare fost aceea de la începutul veacului de pe 1820—1830, care a fost întreruptă insă de 1848 și până la dualism.

De atunci s'a reîncepu cu o furie crescên și adi încercarea e cu atât mai primejdioasă, cât este urmărită în mod științific și sistemati mai întâiu pe calea economică și, apoi politi

Acest sistem tinde întâiu a sărăci pe romă pentru a i putea mai lesne maghiariza pe urn

Nenorocirea este că în această privință su foarte puțini dintre noi, cari 'și dau seama progresele acestei maghiarizări, fiind-că de ob ceiu trebue să o mărturisim, când vorbim Transilvania, numai de cât ne ducem cu gând la Brașov sau la Sibiu, singurile părți de dinco pe care le cunosc ceĭ mai mulți dintre noi.

Insă cel-ce și-ar da osteneala să vadă păț mai apropiate de Tisa sau Secuime s'ar convin pe deplin, că maghiarii foarte departe de a fi pericol închipuit, este un pericol care bate la u pericol în contra căruia trebue să se ia măsu grabnice, căci alt-fel în curând ne vom pome că rămânem dincolo numai cu Romînii d Brașov și Sibiu.

Maghiarii știu foarte bine că nu ar putea maghiarizeze pe toți Romînii de o dată și aceea incep de la marginele Românismului desp

isa. Procedează prin cea-ce numesc chiar ei ›rosiune. Imping pe Români din ce în ce spre arpaţi şi înaintează treptat cu maghiarisarea până ınd vor ajunge a maghiarisa tot până la hota-ele regatului.

Atunci de sigur am vedea cât preţueşte op-smul unora dintre noi; pentru a indrepta gre-ala trecutului ar fi zadarnic şi nu ne ar mai mânea de cât să plângem pe ruinele românis-ului (aplause). Dar d-lor, chiar dacă am vorbi ım a vorbit d-nu ministru de externe la Se-ıt, credeţi că ar fi de vre-un folos pentru noi? ě inchipuiţi d-voastră, că Maghiarii ar crede, suntem sinceri? Din două una: Ori nu ne-ar ede, şi aceasta este şi adevĕrul, şi atunci ar zadarnic să ne ascundem după deget; ori ne-ar ede, şi atunci ne-ar despreţui până într'atâta, cât nu ar pune nici un preţ, nici pe priete-gul, nici chiar pe alianţa unei naţiuni atât decăţută (aplause). Dar n'aveţi grijă, d-lor, ne cred! Şi e atât de adevĕrat, încât citeam ıi alată-eri un articol în oficiosul «Pester Lloyd» care d-l ministru de externe, d-l Alexandru hovari, cu tot res unsul d-sale de la Senat, ı tot atât de batjocorit ca şi senatorii, care licaseră cestiunea. Mai pe sus de toate era vinovăţit, că n'a vorbit sincer şi că a îngăi-ıt-o numai. Acest articol, după mine este o oare pentru d-l Lahovari, şi în locul d-sale, aşi făli cu el.

Aşa dar, d-lor, dacă prin direcţiunea dată iticei noastre externe nu s'au pus la adăpost eresele permanente de existenţă ale neamului mânesc întreg, nu putem să ne apropiem de el grup de puteri, in care se află tocmai asu-torii fraţilor noştri. Şi nu putem face aceasta âiu, pentru-că, după cum v'am mai dovedit, e o cestiune de existenţă şi pentru noi, şi ıd cine-va se aliază cu un altul şi făgăduieşte, şi va vĕrsa şi sângele pentru tovarăşul sĕu, cel puţin dreptul să pretindă să i-se asigure stenţa, nu numai în momentul de faţă, dar în viitor.

Dar mai este şi o altă cestiune, la care tre-› să ne gândim cu tot dinadinsul. Nici eu, u vĕ spuneam adineaoră, nu sunt în princi-tocmai depărtat de ideea, de a ne alătura tripla alianţă şi chiar de unguri.

Dar când cine-va intră în asemenea tovărăşie, in vedere şi ajutorul şi puterea efectivă pe e i-le poate da aliatul lui.

Apoi dacă nu s'ar resolva cestiunea naţiona-ţilor în Ungaria, dacă lupta de acolo s'ar volta şi mai departe, s'ar inflăcăra prin ur-re şi mai mult, vĕ intreb d-lor, de ce ajutor ar putea fi Austro-Ungaria în cas de resboi? Când toată sau mare parte din armata ei fi ocupată cu înăbuşirea rescoalelor care s'ar în năuntrul ţărei, care ar mai fi folosul e-iv al acestei alianţe pentru noi? Şi atunci care prin posiţiunea noastră înaintată în pe-sula Balcanică, de fel am fi santinela ina-tă a tripleĭ alianţe, mĕ tem că am fi senti-perdută, şi fără nădejde de ajutor de ni-ri.

ıată dar, că înţelepciunea cea mai elemen-ne impune, chiar din acest punct de ve-, şi chiar dacă nu am fi consângeni, fraţi romanii de dincolo, ca înainte de a intra în ıţă, să căutăm ca să se resolve această ces-e, pe care cu toţii am vrea s'o resolvăm în › de pace şi *cu pace*.

e alt-fel, d-lor, când am căuta să analisăm ;imĕntele tutulor acelora, care au vorbit în această cestiune, fie în Cameră, fie în Senat, şi cu părere de bine am vĕdut că au vorbit mulţi şi din toate partidele; au vorbit liberali autorisaţi şi chiar şeful liberalilor, au vorbit deputaţii influenţi din partidul conservator, au vorbit deputaţi chiar de nuanţă junimistă, au vorbit ministri de toate nuanţele, când am încerca dic să facem să reiasă ce acoperă toate acestea vorbe mai mult sau mai puţin diplomatice, mai mult sau mai puţin afirmate, cred că fie-care ar recunoaşte, că la urma urmelor şi în fond, gândim toţi la fel. (Aplause).

Singura deosebire între noi d-lor, este că unii o spunem verde, alţii o spunem pe jumĕtate, şi alţii nu o spunem de loc, de şi suntem înţeleşi cu cei-l'alţi.

Eu, d-lor, sunt dintru acela care o spun verde, şi o spun verde fiind-că cred că este bine să se spună şi să se ştie nu numai aci, dar din-colo de hotarele noastre şi la Pesta şi la Viena şi la Berlin şi în toată Europa, pentru ca cu o oră mai nainte această cestiune să poată fi re-solvată, cum vĕ spuneam, de acum, din timp de pace şi cu pace. (Aplause).

Şi dĕcă sunt convins d-lor că cestiunea se poate resolva în timp de pace şi cu pace, causa este că eu pun ceva mai mult preţ de cât pre-ţul pe care 'l punea d. Ministru de externe la Senat, pe valoarea intrinsecă a regatului Român.

Eu cred d-lor, că alianţa noastră preţueşte ceva în Europa, şi din acest punct de vedere, daţi'mi voe d-le Ministru de externe, să vĕ arăt mĕhnirea ca e m'a cuprins, când am vĕdut că aţi exagerat prea mult slăbiciunea acestei ţĕri.

Nu suntem mari şi tari ca să ameninţăm pe nimeni, nu facem că acel deputat Ungur care într'un discurs bombastic şi ridicul ne ameninţa cu resboi, noi nu ameninţăm pa nimeni, dar pre-ţuim ceva, şi preţuim ceva pentru că suntem omogeni, pentru că avem o armată viteză, pen-tru că avem o posiţiune geografică, care face ca să avem în mâna noastră cheia Bulgarieĭ pe de o parte şi a Transilvanieĭ pe de alta; preţuim ceva pentru că avem fraţi de sânge şi peste hotare, şi dacă preţuim ceva d-le Ministru de externe, de sigur că se va ţine seamă de o ce-rere atât de dreaptă ca cererea noastră, căci nu este alt-ceva, la urma urmelor, de cât dreptul de a avea existenţa al unui popor, care avea şi el să aducă contigentul lui civilisaţiuneĭ mo-derne. Aplause).

Teoria D-voastră e o teorie falşă, căci afir-maţi că fie-care să-şi vadă de ale sale. Da, fie-care să-şi vadă de propriele sale interese politice. Aşa, nu avem noi să ne amestecăm în cestiunea de a se şti dacă Transilvănenii trebue sau nu să se lepede de punctul lor, de programul privitor la autonomia Transilvanieĭ. Asta îi pri-veşte pe ei şi numai pe ei. Dar singura cesti-une în care suntem cu toţi solidari, e aceea a însăşi existenţei etnice a neamului Românesc, aceea a dreptului de a trăi ca Români, în ori-ce colţ al lumeĭ. De alt-fel, d-lor, în această ces-tiune a politiceĭ noastre externe şi a alianţelor noastre, mai mult ca în ori-care alta, e nevoe de solidaritatea tutulor, e nevoe de părerea noas-tră, unanimă a tutulor şi nu numai de părerea noastră, a celor care facem politică mai mult sau mai puţin destilată, e nevoe de consimţimîntul unanim al ţĕreĭ întregi, căci mâne poimâne ţara întreagă va fi chemată, ca prin fapte să-şi do-vedească adesiunea eĭ la politica pe care o fa-cem noi. In zadar v'aţi legat d-voastră fără şti-rea ţĕreĭ. Puteţi smulge voturi de la Cameră puteţi smulge voturi de la alegători, dar nu pu-teţi smulge consimţimîntul ţării pentru o acţiune aşa de mare şi aşa de capitală, poate cea mai însemnată care va fi vre-o dată în istoria Ro-mânieĭ, fără consimţimîntul sincer al întregeĭ ţĕri. Numai atunci veţi putea duce ţara în a-semenea alianţă, când ţara întreagă cu deplină convingere va ţice: mergem. mergem toţi ca un singur om. Şi numai întru cât veţi ţine seamă de aceste lucruri şi veţi întrupa în d-tră sim-ţimîntele acesteĭ naţiuni, numai întru atât vor-bele d-voastră, ori unde ar fi aruncate, pot avea vr'o greutate oare-care. In afară de aceasta, ele nu vĕ leagă de cât pe d-voastră, şi în zadar aţi dat iscălitura d-voastră, naţiunea ar protesta-o. Aşa dar d-le ministru, eu, care în această cesti-une nu fac câtu-şi de puţin politică şi care cre-deţi-mĕ, şi vĕ o spun foarte sincer, nu am căutat să vĕ fac nici neplăcere, nici neajunsuri, vĕ rog, stăruesc chiar de d-voastră, ca în aceste cestiuni ori-cât de cumpătat aţi vorbi, ori cât de cu-minte, ori-cât de inţelept, să fiţi însă glasul sincer şi adevĕrat al acesteĭ naţiuni Româ-neşti, care vrea pacea, care vrea să trăiască în prieteşug cu toate ţĕrile vecine, dar care 'şi reclamă şi ea dreptul la existenţă, fiind-că are conştiinţa vie că şi ea are o menire de indeplı-nit, menire care e de a-şi da şi ea nota eĭ ori-ginală, Românească, în marele concert al civili-saţiuneĭ moderne (aplause).

Şi dovadă că preţuim ceva, mai ales pentru Maghiari, e că şi eĭ sunt îngrijaţi, d-lor, de a-titudinea noastră, şi Maghiarii îşi cam fac soco-teala asta, şi-şi cam închipuesc că noi nu vom merge cu eĭ într'un viitor conflict, dacă se poartă aşa reŭ cu fraţii noştri.

Şi dovadă că guvernul unguresc se gândeşte la o împăcare, este că sunt o grămadă de semne care ne-au arătat aceasta. Ministrul de interne de a olo a spus'o în public. Au venit alte per-soane de însemnătate, care iarăşi au afirmat a-ceasta.

Apoi şi prin jurnale şi prin ori şi care ma-nifestaţii publice, se vede că Ungurii au nevoe de alianţa noastră şi că vor să se împace cu noi; se inţelege însă că vor să facă această împă-căciune pe cât se poate de folositoare pentru eĭ şi cât se poate de modestă pentru noi. Şi eu nu pot să-mi esplic alt-fel persecuţiunile şi mai îngrozitoare care s'au pornit de câtă-va vreme contra Românilor, de cât tocmai ca o presiune asupra lor ca să se împace mai curĕnd, şi să se împace mai curĕnd nu numai din pricina forţelor lor proprii, dar din pricina noastră şi a prie-teşugului ţĕrii Româneşti, la care rîvneşte Un-garia şi tripla alianţă. De aceea cestiunea se va resolva cu atât mai repede şi cu atât mai bine cu cât vom proclama mai sus şi mai tare soli-daritatea neamului Românesc în cestiunile de existenţă etnică.

O bombă în Camera grecească

O depeşă din Atena anunţă că o bombă a fost aruncată alaltăeri pe terasa Camerii deputaţilor; în bombă se afla dinamită, însă în mică canti-tate. Ziarele cred că atentatul a fost pregatit de persoane, care voesc să aducă o crisă politică. Camera a continuat şedinţa.

Ancheta ulterioară a arătat că bomba era pu-ţin periculoasă.

ARDEALUL

VI

Iredentismul român

„qui otio et avaritia corrupti regnum praedae loco habebant».

Istvanffy.

(Urmare)

Acum, în stîrşit, în secolul actual, când principiile democratice proclamate de revoluţiunea franceză străbăteaŭ în cercurĭ din ce în ce maĭ largĭ şi societatea europeană era mereŭ frĕmêntată de pornirĭ revoluţionare, nobilimea maghiară, simţind că prin luptă făţişă nu va maĭ putĕ să-şĭ păstreze privilegiile şi revoluţionară prin toate tradiţiunile eĭ, s'a pus în legătură cu toate elementele revoluţionare din Europa, ca să fie socotită drept cel maĭ zelos şi maĭ desinteresat susţiitor al principiilor democratice.

E necreḑut şi totu-şĭ e adevĕrat: întocmaĭ precum la începutul secoluluĭ XII. nobiliĭ maghiarĭ, ceĭ maĭ reĭ creştinĭ, aŭ năvălit în Ardeal în virtutea misiunii de a propaga catolicismul, în ḑilele noastre nobiliĭ maghiarĭ, ceĭ maĭ reacţionarĭ din toţĭ nobiliĭ Europeĭ, aŭ obţinut stăpânirea în Ungaria în virtutea misiuniĭ de a propaga spiritul democratic.

Atât de bine aŭ ştiut oameniĭ aceştia să simuleze, încât democraţia europeană în timpul revoluţiuniĭ de la 1848—49 era convinsă, că nu nobilimea maghiară, ci foştiĭ eĭ iobagĭ se luptă pentru conservarea aşeḑămintelor feudale.

Maĭ vîrtos s'a întărit apoĭ democraţia europeană în convingerea aceasta după revoluţiune, când emigraţiĭ maghiari alergaŭ prin toate ţĕrile jăluindu-se şi fălindu-se, ce ar fi făcut eĭ, dacă n'ar fi intervenit despotica Rusie.

Adevĕrul a ieşit la iveală numaĭ după-ce nobilimea maghiară a ajuns la putere.

Primul act de liberalism al eĭ a fost desfiinţarea Mareluĭ Principat al Ardealuluĭ, fără-ca Româniĭ, care constituesc aproape două treimĭ din contribuabiliĭ acesteĭ ţĕrĭ, să fie consultaţĭ măcar. Ear aceasta s'a făcut în numele liberalismuluĭ, pentru-ca nobilimea maghiară să poată introduce şi în Ardeal aşeḑămintele democratice.

S'a creat apoĭ o lege electorală, prin care *nobililor* li se dă dreptul de alegĕtor *fără de nicĭ un cens*, ear de la foştiĭ iobagĭ se cere un cens, pe care nu pot să-l aibă. S'aŭ maĭ arondat şi cercurile electorale ast-fel, ca în ţinuturĭ cu poporaţiune maghiară şi prin oraşele, de care nobilimea dispune, 300—500 de alegătorĭ să trimiţă în parlament un deputat, pe când în comitate un deputat cade pe 60,000 şi maĭ multe miĭ de suflete. S'a introdus, în sfîrşit, o procedere electorală, prin care votul nu se dă, ci este luat. Ast-fel nobilimea a ajuns încetul cu încetul să constituie un parlament, în care nu maĭ sunt representaţĭ de cât Maghiariĭ, de care ea dispune şi care aprobă orĭ-şi-ce călcare de lege, dacă ea e făcută în conformitate cu interesele nobilimiĭ.

Ear pentru-ca orĭ-şi-ce resistenţă să fie înăbuşită, nobilimea siluieşte conştiinţele, propagă demoralisarea şi a păstrat anume pentru Ardeal legea de presă din timpul absolutismuluĭ, puind curţile de juraţĭ în oraşe cu poporaţiune maghiară.

Au primit dar nobiliĭ maghiarĭ formele constituţionale; le-au primit însĕ numaĭ din gândul ca, falsificându-le, să continue a trăi din roadele munciĭ sevîrşite de alţiĭ. Potrivit cu interesele orĭ cu nevoile lor speciale se croiesc şi se execută legile, se înfiinţează orĭ se desfiinţează impositele, se respectează orĭ se elud convenţiunile internaţionale, şi eĭ ocupă funcţiunile bine retribuite, pentru care nu se cere nicĭ qualificaţiune, nicĭ muncă, ear în cele-lalte pun pe slugile lor, care conduc afacerile după capriciile lor.

Era peste putinţă, ca acest despotism deghisat să nu să dee în cele din urmă de gol; încetul cu încetul democraţiĭ sincerĭ din ţĕrile apusene, spriginiţoriĭ de maĭ nainte aĭ Maghiarilor, s'aŭ convins, că nobilimea maghiară a abusat de buna lor credinţă şi că în Ungaria causa democratică e cu desevîrşire compromisă.

De aicĭ înainte eĭ nu se maĭ puteau susţine de cât în vîrtutea vre-uneĭ alte misiunĭ.

Era în natura lucrurilor, că nobilii aceştia, oamenĭ, care nu ştiu să ostănească, nu puteau să respecteze legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor, care i s'a împus Ungarieĭ la încheerea pactuluĭ dualist. Legea aceasta obligă pe judecătorĭ şi pe funcţionariĭ publicĭ să comunice cu poporaţiunea în limba eĭ maternă. Ceĭ maĭ mulţĭ dintre nobiliĭ maghiarĭ trebuiau dar să înveţe încă o limbă, pentru-ca să poată fi judecătorĭ orĭ funcţionarĭ publicĭ, şi să aibă şi altă qualificaţiune, pentru-ca să poată susţine concurenţa cu concetăţeniĭ lor de altă naţionalitate. Fiind-că nu voiau să-şĭ dee osteneala de a învĕţa vre-o altă limbă şi de a se qualifica, era pentru dênşiĭ o cestiune de conservare individuală, ca singură limba maghiară, pe care o ştiau eĭ, să fie admisă şi obligătoare în viaţa publică şi ca concurenţiĭ lor de altă naţionalitate să fie scoşĭ din viaţa comună.

Ast-fel ajunge reacţiunea maghiară să facă din causa eĭ o causă naţională şi să lanseze idea prefaceriĭ statuluĭ *ungar poliglot* într'unul *naţional maghiar*.

Sub cuvênt de a lucra pentru realisarea aceşteĭ marĭ ideĭ naţionale, nobilimea maghiară falsifică aşeḑăminte, violentează conştiinţe, calcă legĭ, risipeşte averĭ adunate cu multă ostăneală de alţiĭ şi pune în mare pericol linişteа internă a întregeĭ monarchiĭ.

Eĭ însĕ n'ar fi putut să urmeze această lucrare destructivă, dacă după rĕsboiul de la 1870 şi maĭ ales după cel de la 1876—78 monarchia Austro-Ungară n'ar fi ajuns în o grea strîmtoare. Acum, ca totdeauna, Maghiariĭ numaĭ profitând de pericolele ce ameninţă patria se susţin în posiţiunea lor.

Idea maghiarisăriĭ popoarelor, care sunt maĭ vechĭ de cât Maghiariĭ în valea Dunăriĭ şi care atât de neîndoioase doveḑĭ aŭ dat despre trăinicia lor, e atât de absurdă, că nicĭ propagatorii şovinismuluĭ maghiar n'o consideră de cât drept mijloc spre a-l ţine pe poporul maghiar în continuă încordare. Cu atât maĭ puţin pot să ieo oameniĭ de stat aĭ Austrieĭ în serios idea aceasta. Ar fi dar foarte greşită presupunerea, că Maghiariĭ sunt lăsaţĭ în voile lor, pentru-că alianţa întreită are nevoie de dênşiĭ şi e interesată, ca statul ungar să devie naţional maghiar. Nu! — Maghiariĭ se susţin numaĭ ameninţând Austria, numaĭ ameninţând casa Domnitoare, numaĭ ameninţĕnd întreita alianţă, numaĭ profitând şi astă-ḑĭ, cum tot-deauna au profitat, de greaua situaţiune, în care se află societatea europeană.

Noĭ popoarele europene ne sbuciumăm şi n... vărsăm între noĭ sângele, ca să ajungem la ma... fericite forme de convieţuire, ear Asiaţiĭ acest... staŭ, cum aŭ stat tot-deauna, la pândă, gata ... a prăda pe ceĭ căḑuţĭ în luptă.

De aicĭ porneşte *iredentismul român*.

Bucovina, una din cele maĭ frumoase păr... din Moldova, a fost anexată fără de nicĭ ... drept la marea împĕrăţie habsburgică, şi Român... nicĭ odată n'aŭ consimţit cu această desmem... brare a ţĕriĭ lor, nicĭ odată n'aŭ renunţat ... drepturile ce i se cuvin poporuluĭ român asup... Bucovineĭ. Au trecut însĕ o sută şi doue-ḑe... de anĭ de la anexarea Bucovineĭ şi în timp... acesta Româniĭ din Bucovina totdeauna au f... ceĭ maĭ credinsioşĭ supuşĭ aĭ Impĕratuluĭ, e... în România, unde Româniĭ aŭ reîntrat în dre... turile lor inalienabile, nicĭ odată nu s'a manife... tat dorinţa de a recuceri cu arma Bucovin... Căcĭ Austria ştie să respecteze drepturile, să ... xecute legile cu bună credinţă şi să ţie sea... de toate interesele legitime. Ast-fel Bucovina ... o provincie autonomă, care are dieta eĭ provi... cială, guvernul eĭ provincial, legislaţiunea eĭ ... cală deosebită, potrivit cu interesele eĭ specia... Atîrnă decĭ de la Româniĭ din Bucovina eĭ ... şi-şĭ să-şĭ creeze prin luptă constituţională p... siţiunea ce li se cuvine şi să-şĭ asigureze d... voltarea economică şi culturală,

Se fac şi în Bucovina presiunĭ în favorul ... neĭ limbĭ străine pentru Rămânĭ, dar lim... aceasta e cea germană, una din limbile europe... culte şi universale, prin care Româniĭ câşt... putinţa de a înţelege una din cele maĭ boa... literaturĭ; se crează şi se susţin şi în Bucov... din contribuţiunile şi din fondurile naţionale ... mâne şcolĭ pentru dênşiĭ străine, dar în şcol... aceste se propagă ştiinţa adunată de un po... mare şi cult, care e de acea-şĭ rasă cu Româ...

Sunt şi în Bucovina fel de fel de venet... care exploatează pe vechiĭ pămêntenĭ; av... însĕ ţara autonomia eĭ, în practica sincer... vieţiĭ constituţionale se găsesc tot-deauna m... loace de apĕrare contra exploatatorilor. Ch... dacă aceştia ar putĕ să obţie sprijinul guv... nuluĭ central, orĭ-şi-cine, voind să-şĭ apere ... teresele legitime, poate să se raḑĕme cu to... încrederea pe iubirea de dreptate a Impĕratu... care în Austria e supremul purtător al pute...

Cu totul alt-fel stau lucrurile în Ardeal, c... a fost despuiat de autonomia luĭ tocmaĭ în ... derea unĭ maĭ lesnicioase exploatărĭ şi u... acela-şĭ Impĕrat, ameninţat mereŭ de pe şe... Ungarieĭ, a tolerat timp de aproape treĭ dece... o stare de lucrurĭ, pe care în Austria n'ar ... lera-o nicĭ treĭ lunĭ de ḑile.

Ardealul cel vechiŭ, până la limitele luĭ ... torice şi singure legitime şi raţionale, a fost ... deauna o ţară deosebită, fiind-că nu poate, ... mod raţional, să fie guvernat din Ungaria ... după acelea-şĭ norme ca şesul de la Tisa şi ... la Dunăre. Plecând de la Caranşebeş, Lu... Lipova, Ineu şi Oradea-mare în sus, atât con... ţiunile economice, cât şi relaţiunile sociale s... acelea-şĭ ca peste linia apuseană; ast-fel aicĭ ... în lăuntrul triunghiuluĭ s'a desvoltat în cur... rea timpurilor o viaţă cu totul deosebită de ... de pe şesul Ungarieĭ. Chiar dac'ar fi voit ... guvernul din Budapesta, nu putĕ să conducă ... facerile Ardealuluĭ fără-ca să jignească inte... sele legitime ale Ardelenilor.

Sunt astă-ḑĭ între limitele istorice ale Ar...

luĭ peste *patru milioane* de suflete, dintre care e-o $2^1/_2$ milioane masse compacte române. E ci lucru firesc, că maĭ ales Românii sunt eia, care stăruie, ca *Ardealul să le fie re-t Ardelenilor*. Nu e cu toate aceste în lupta ntru autonomia Ardealuluĭ vorba de Româsm, ci de asigurarea prin libertate a pacĭniceĭ svoltărĭ.

In Ardeal n'a existat nicĭ o dată și nu există ci astă-dĭ ură de rasă.

Nobilimea a profitat, ce-ĭ drept, de rivalitățile se produc în mod firesc, unde ca 'n Ardeal arta a aruncat deosebite popoare pe aceea-șĭ icată de pământ. Ast-fel în secolul XV, ea angajat pe Secuĭ și pe Sașĭ catolicĭ con- Românilor de rit oriental. Maĭ târdiŭ însă, nd se simțea, prin legăturile eĭ cu Turcii, stul de tare, ea a despuiat și pe Secuĭ, întocaĭ ca pe Românĭ, de vechele lor drepturĭ și ertățĭ și le-aŭ făcut și Sașilor foarte amară ața. Ast-fel Românii, Secuii și Sașii aveaŭ cam eea-șĭ soartă, se simțeaŭ legațĭ prin suferințe mune, și nu s'aŭ produs nicĭ o dată conflicte tre dânșiĭ, ci numaĭ între nobilime și ceĭ asuțĭ de ea. Tot ast-fel și astă-dĭ Sașii și Secuii truie și ei alăturĭ cu Românii pentru automia țerii lor și numaĭ o mică parte din Maiarĭ, și alt-fel puțini, susține alăturea cu nolimea actuala stare de lucrurĭ.

(Va urma).

Numaĭ cincĭ parale!"

Schița din viața zilnică.

Ea se gândea: Unde maĭ vĕdŭĭ eŭ perana asta?.. unde o vĕdŭĭ?, Pe fruntea eĭ se ată o încrețitură; ea pare că-șĭ aducea de ceva ninte....

«De unde o cunosc eŭ?..

—«Eŭ am venit, madam..., aci doamna se ori, negăsind vorbe potrivite... eŭ am venit, mă ea, am venit ca să te privesc... să-ți spuĭ tărîrea luată de soțul meŭ.... Dumnealuĭ mi-a vestit toate.... eŭ l'am ertat... și de aci incolo mnealuĭ rupe cu dumneata toate relațiile sale, potrivite pentru om de bună familie și căsărit acum.

Aci doamna din noŭ se opri, simțind lipsa cuvinte trebuincioase, saŭ poate speriată de hiĭ marĭ, negri ce o ardeaŭ de pe fața albă tinereĭ femeĭ,... Și cum ḑiseĭ, — urmă eleanta doamnă, — am venit să te sfătuesc să și pe soțul meŭ în pace...

Privirile gazdeĭ se aprinseră și maĭ mult.

...Am venit să mĕ înțeleg cu dumneata... în himb scrisorilor...

Aci doamna se opri încă odată, simțind că nu e cu ce respira; ochiĭ groasnicĭ de pe fața de ort a tinereĭ femeĭ o străpungeaŭ și îĭ luaŭ arul vorbireĭ.

«...Am venit să mĕ înțeleg.... dacă veĭ fi cuinte...

«Vasile al meŭ era în corespondență cu dumata.... în schimbul scrisorilor sale ți-aș putea eri o sumă oare-care... dacă nu ceĭ vr'un preț agerat... pentru vr'o câte-va fleacurĭ de scriri... fără nicĭ o valoare... așĭ crede, că dacă lua....

Doamna scoase mănușa din mâna dreaptă și pregătea să scoată din manșon o punguță.

— Afară! răcni gazda.

Cucoana nu înțelese la început și urmă cu un ton melancolic.

— De ce te superĭ madam, pentru câte-va scrisorĭ.....

—...Eșĭ afară! porunci din noŭ gazda. Și ridică scaunul spre capul eleganteĭ persoane.

— Ajutor! mĕ omoară, ajutor! țipă dânsa, scăpând iute pe ușă afară și în fuga mare ajungând strada.

* * *

—Tomo! ține la dreapta, eŭ voĭ apuca la stânga. ast-fel n'are încotro!

Doĭ tinerĭ, unul cu joben, altul c'o căciulă de astrachan, amândoĭ frumoșĭ, paltonațĭ, repede se apropierĭ de eleganta doamnă, silindu-se s'o înconjore.

— «Vasile, ajutor, hoțiĭ..... saĭ Vasile mĕ omoară!...

Doamna se zăpăcește în cât e gata să leșine.

Intîmplarea cu scaunul era încă proaspătă în mintea eĭ... și acum, poftim, doĭ hoțĭ care caută s'o dispoaie!.. Glumă e asta?

— Vasile, ajutor! abea putu ea striga.

— Nu te teme, doamnă, noĭ nu suntem hoțĭ, voim numaĭ...

De odată Toma, care punea deja mâna pe interesanta necunoscută priimi o lovitură puternică peste falca dreaptă, pe când Ghiță, aproape în acelașĭ timp, primi alta și maĭ groasnică peste ceafă.

— V'arăt eŭ pungașilor, cum să atacațĭ pe stradă femeile cinstite, strigă o voce de bas, și un domn eșind din umbra caseĭ vecine, apucă pe eleganta doamnă la braț.

Curtezaniĭ într'o clipă s'aŭ făcut nevăzuțĭ.

Domnul cu doamna se departă repede spre Calea Victorieĭ.

— Aĭ reușit! Miță? întrebă Vasile pe soția sa.

— Pas du tout! rĕspunse Miția cam acru.

* * *

—Ce ḑicĭ, Tomo, aĭmaĭ pățit tu așa ceva în viața ta? întrebă Ghiță melancolie pe colegiul seŭ, pășind alăturea cu dânsul prin grădina Episcopieĭ.

Toma numaĭ din când în când își freca falca.

După o tăcere oare-care el căpătă darul vorbiriĭ.

—«Era lovitură, nu glumă! Parole d'honneur, Ghiță, că altul s'ar fi făcut piftie! A draculuĭ mână maĭ are pungașul de mitocan; cum numaĭ de cât se vede omul rĕŭ crescut...

«Dar ce, unde suntem, în bărăgan?!. esclamă el indignat și aducêndu-șĭ aminte de lovitura primită.

— „Pentru un fleac de nimică, fie-care mitocan să-ți rupă fălcile?..

«Asemenea lucrurĭ se întîmplă, mon cher, numaĭ în țară la noĭ!..

— «Aĭ dreptate, Tomo... încaltea dacă ar fi fost pentru ce, dar așa?!.

Amêndoĭ tăcură, lăsând capetele în jos. Dar această melancolie îĭ cuprinse numaĭ pentr'un moment.

Pe lângă cofetăria Rădulescu s'arătă o silhuetă de femeie.

Tinerii ridicară capetele.

»Tomo, ține la dreapta, eŭ voĭ apuca la stânga, ast-fel n'are încotro! «Și juniĭ alergară după silhuetă, repetând întîmplarea de la șoseaua Bonaparte.

* * *

In căsuța de pe șosea domnește tăcere.

Tînera femeie ridică scaunul, îl puse la loc și începu din noŭ a ațița focul, stins în timpul viziteĭ eleganteĭ doamne.

—«Mizerabilul! scăpă dânsa, ne maĭ putêndu-șĭ reținea mânia, indignarea și disprețul către eleganta doamnă și soțul eĭ.

„ După ce m'a înșelat, vrea să-mĭ astupe gura cu vr'o câte-va hârtiĭ...

«Acuma le înțeleg toate, se explică de ce m'a părăsit.... Ar voi să-șĭ ascundă toate urmele!

«Da: dânsa?! ce mizerabilă... Vaĭ, mi s'a stins focul... și mititica încă n'a mâncat.

In sfîrșit, după multă muncă, după suflărĭ în maĭ multe rîndurĭ, focul începu a pârîi și în odaie se făcu ceva maĭ căldișor.

Ea puse laptele pe foc și după ce îl ținu puțin, cu borcănașul în mână se îndreptă spre pat.

Desfășură încă odată mormanul de cârpe și descoperi trupul copiluluĭ.

Luându-l în brațe, simțĭ, că e par'că ceva maĭ greŭ și maĭ țeapăn de cât de obiceiŭ.

— Doarme, mititica, șoptește ea încetișor, doarme!...

Dar când îșĭ apropie buzele de obrazul copileĭ, simțĭ că e rece ca gheața.

Atuncĭ scăpă un țipet, unul singur, care departe resună în tăcerea nopțiĭ, și fără plânsete și bocituri căḑu, cum era, la pământ.

* * *

A doua ḑi dimineața veni Iancu Mohor. Și bine făcu, căcĭ altmintrelea nu se știe ce s'ar fi putu întâmpla cu biata femeie.

Iancu își făcu datoria de om cu inima de aur, (cum era cunoscut între colegĭ) și ajută la înmormîntarea miceĭ copile.

Era singurul, care merse la cimitir și plânse de jale vĕḑênd durerea bieteĭ mume. Tot în ḑiua înmormîntăriĭ conduse pe noua sa prietenă la gară.

Dânsa pleca la niște rude din Moldova.

St. Basarabeanu.

CRONICA

Vorbind despre aniversarea M. S. Regineĭ, *Monitorul oficial* aduce următoarea știre:

Sănătatea M. S. Regineĭ s'a îmbunătățit, în timpul din urmă, în mod satisfăcĕtor.

M. S. începe a umbla puțin și speranța, de o însănătoșire complectă, crește din ḑi în ḑi maĭ mult.

●

După o știre sosită din Roma, congregațiunea propagandeĭ a destinat pe părintele Ioan Angelis, care până acum a funcționat în Roma, pentru scaunul archiepiscopal catolic din Bucureștĭ.

●

D. N. A. Orevicianu s'a confirmat în funcțiunea de ajutor al primaruluĭ din orașul Turnu-Severin.

●

Primăria Capitaleĭ a înființat o secțiune municipală chimico-igienică, însărcinată cu analisarea tutulor alimentelor și bĕuturilor spirtoase.

●

O depeșă din Londra anunță, că exploratorul african Samuel Baker a murit.

●

O depeșă sosită aḑĭ din Buenos-Aires ne anunță, că recolta grânelor din Republica Argentină se prevede că va trece peste 2 milioane de tone.

ȘTIRI DIN STRĂINĂTATE

AUSTRIA

Secretarul clubului tinerilor-cehĭ din Praga, d-l Cizek, și studentul în medicină Dutka au fost arestațĭ, bănuiți fiind că au favorisat liga secretă a «Omladineĭ». Cizek a maĭ fost condamnat odinioară pentru atacurĭ în contra unor visitatorĭ germanĭ la expoziția din Praga.

BULGARIA

Se confirmă intențiunea atribuită guvernuluĭ, în vederea echilibrului budgetuluĭ, de a face o reținere de 5% asupra salariilor tuturor funcționarilor publicĭ statuluĭ în timpul anuluĭ 1894. Se asigură de asemenea că oficerii nu vor maĭ primi suplimentul lor pentru locuință.

«Swoboda» anunță că legea acciselor, cu toate că este admisă în principiŭ și studiată de comisiune, va fi amendată pentru sesiunea viitoare.

— Camera a votat în mod definitiv legea pentru baterea a 5 milioane monete în aur și a 12 milioane monete argint. A votat de asemenea credite extra-ordinare de vr'o 2 milioane francĭ. — Camera a discutat în prima citire legea pentru mărirea taxeĭ asupra tutunurilor fabricate și a continuat discuția budgetuluĭ.

— După 10 dile de desbaterĭ, tribunalul a dat sentința în procesul împăratuluĭ asasinat din Sofia. Sergentul Kowcegrroff, femeea și sora sa aŭ fost recunoscutĭ vinovațĭ de un împătrit omor, iar fostul gendarm Andonoff, culpabil de un îndoit omor. Kowcegaroff și Andonoff aŭ fost condamnațĭ la moarte.

Sora luĭ Kowcegaroff a fost condamnată la 15 anĭ închisoare și nevasta luĭ, care e minoră, la 9 anĭ închisoare.

FRANȚA

O depeșă din Angoulême anunță, că Sâmbătă curtea cu jurați a achitat pe toțĭ acusațiĭ în procesul turburărilor de la Aignes-Mortes.

Se asigură, că deputatul boulangist Paulin Méry vrea să întemeieze o ligă pentru protegerea muncii naționale, cu devisa: «Nicĭ un lucrător străin în fabricele noastre; nicĭ un produs străin în atelierele noastre».

— Erĭ, Duminecă, s'a arestat la Lyon anarhistul elvețian Enric Colonne. Va fi trimis la Geneva.

GERMANIA

O telegramă oficioasă din Kamerun primită la Berlin confirmă atacul misiuneĭ germane. 60 Dahomeenĭ și 40 amazoane aŭ năvălit în casa guvernuluĭ care nu era apărată de cât de 40 soldațĭ. Apărarea a ținut 15 ore și în urmă guvernamentaliĭ s'aŭ retras. 2 soldațĭ aŭ fost omorîțĭ. La sosirea corăbieĭ «Hyaene» munițiunile și puștile furate de dahomeenĭ aŭ fost luate înapoĭ și dahomeeniĭ aŭ fugit în pădure.

Se va trimite în Kamerun o a doua corabie de resboĭ.

ITALIA

D-l Cohmayer, prefectul Palermuluĭ, a fost pus în disponibilitate; generalul Morra de Laoriano, comandantul corpuluĭ de armată din Palermo, este însărcinat cu direcțiunea prefecturiĭ.

— O depeșă din Palermo cu data de 19 Dec. comunică, că Muncitoriĭ ce lucrează la noua cale vicinală Castel Vetrano au pus mâna pe gheretele și pe douĕ posturĭ de accise și le-aŭ dat foc. Apoĭ au dat foc biurouluĭ central al acciselor, biurouluĭ perceptoruluĭ taxelor, biurouluĭ de înregistrare și a judecătoricĭ de pace. Trupele aŭ venit să stingă focul. Resvrătitoriĭ aveaŭ portretele regeluĭ și regineĭ. Eĭ aclamaŭ tot mereŭ pe suveranĭ. Aŭ pus în libertate pe deținuțiĭ închisoriĭ departamentuluĭ.

S'aŭ făcut maĭ multe arestărĭ. S'aŭ trimes întăririĭ de trupe la Castel Vetrano.

JAPONIA

Agenția Reuter află din Yokohama cu data de erĭ, că s'aŭ produs scene sgomotoase la deschiderea parlamentuluĭ. Parlamentul, amânat maĭ întâiŭ până la 12 Ianuarie, a fost în urmă disolvat. Se crede că lupta electorală va fi foarte înverșunată.

SPANIA

O depeșă din Barcelona anunță, că Sâmbătă s'a arestat acolo Italianul Vaccherinia; scrisorile găsite la el stabilesc complicitatea sa în atentatul de la teatru. Anarchistul Colnia a încercat să se sinucidă în închisoarea sa.

— Spania nu va cere Sultanuluĭ Maroculuĭ, de cât o despăgubire de 25 milioane; cheltuelile de expedițiune la Melilla vor fi înscrise în budgetul ordinar. Ele se urcă la vr'o 10 milioane.

SERBIA

Procesul cabinetuluĭ Avakumovicĭ. In ședința de Sâmbătă apărătorul d-luĭ Kundovicĭ a declarat din noŭ, că clientul sĕŭ nu va maĭ veni la proces. S'a urmat apoĭ interogatorul acusaților.

Al treilea punct al acusațiunii este convocarea ilegală a Skupcineĭ la 1 Martie.

D-l Avakumovicĭ a lipsit de la ședință.

S'a dat citire depositiunilor acusaților înaintea comisiuniĭ de anchetă. Acusațiĭ întrebațĭ aŭ dat rĕspunsurĭ scurte.

D-l Ribaroc a declarat că depeșele cifrate nu sunt documente probatorie. Procurorul și apărătoriĭ și-aŭ reservat dreptul de a da maĭ tîrdiŭ explicațiunĭ asupra acestuĭ subiect.

D-niĭ Giorgevicĭ și Kundovicĭ n'aveaŭ să se justifice de cât asupra acestuĭ al treilea punct.

Viitoarea ședință e fixată pe Marțĭ; se va discuta al patrulea punct privitor la mobilisația și la întrebuințarea trupelor.

Scuptcina a adoptat Sâmbătă în a doa citire budgetul fără nicĭ o modificare.

DIN CORPURILE LEGIUITOARE

CAMERA

Sedința de dĭ și de noapte de la 18 Decembre.

Se aduce în discuție și se votează fără nicĭ o schimbare convențiunea cu Germania. O foarte lungă discuție se încinse totuși asupra art. 12 din convențiune, identic cu art: 2, din legea maximuluĭ.

D-niĭ Em. Porumbaru și Al. Lahovary vorbesc asupra acestuĭ articol în ședința de dĭ, și d-niĭ Stolojan și Take Ionescu în cea de noapte. Cu foarte multe argumente, d-l Porumbaru arată primejdia ce represintă pentru industria noastră art. 12; d-sa dovedește tot-odată, ca acel articol, contrar afirmărilor oficioase, nu maĭ există în nicĭ o altă convențiune cu Germania, afară de cât aceia cu România, și că a fost întrodus după cererea guvernuluĭ nostru. Art. 12, care va folosi Austro-Ungaricĭ, face ilusorie orĭ-ce ocrotire a industriilor țerii, și stabilește o neegalitate de concurență, în favoarea străinătățiĭ.

El trebuește decĭ să fie înlăturat. Acelea argumente aŭ fost aduse și de d-l Stolojan, ca s'a maĭ ridicat și împotriva disposițiuniĭ d convențiune, prin care se dă voie Germanie să închirieze terenurĭ pentru antreposite.

Discursul d-lor Lahovary și Take Ionescu favorurul convențiuniĭ, aŭ convins însă pe m joritate, să o voteze fără nicĭ o schimbare. Co venționea a fost adoptată decĭ, cu 75 votu contra 3.

Ședința de noapte s'a ridicat la orele 9

SENATUL

Ședințele de dĭ și de noapte de la 17 Decembr

După ce d-l Ghermani depune în Senat pr iectul pentru modificarea tarifuluĭ autono imediat Senatul trece în secțiunĭ, ca să discu proectul. La redeschiderea ședinței se cere se adoptă cu mare grabă, ca să se țină ședin de noapte.

Intr'această ședință, cu toată opunerea d-l Studza, care arată cât este de vătămătoare pe tru industria națională modificarea propusă tarifuluĭ autonom, discursul plin de fapte și date al acestuia, nu are puterea să schimbe int nimic hotărirea majorității. D-l P. P. Carp ro tește acelașĭ discurs deja făcut la Cameră, favoarea modificărilor, iar Senatul adoptă cu voturĭ contra 10 proectul guvernuluĭ.

Discuțiunea pe articole se face cu foarte ma iuțeală, și la ceasurile 12 ședința re ridică.

ULTIME INFORMAȚIUNI

Guvernul a cerut Germanieĭ prorogarea pent o lună de dile, până la încheierea convențiur comerciale, de oare-ce astă-dĭ fiind deja 1 I nuarie stil noŭ, convenția ar fi trebuit să f votată de corpurile legiuitoare și sancționat spre a putĕ să intre în vigoare.

*

Interimul ministruluĭ de culte, al căruia t tular, d. Take Ionescu, a plecat în străinătat va fi ținut de d. Al. Marghiloman.

*

La alegerea de erĭ pentru un loc de deput la colegiul I de Roman, a reușit candidatul gu vernuluĭ d. dr. Riegler.

*

Ierĭ s'a ținut la Ploeștĭ o întrunire a part duluĭ liberal; a vorbit d-l Barbu Delavranc despre situațiunea Românilor din Transilvani

*

Joĭ se vor distribui în sala băilor Eforieĭ ju căriĭ și haine la copiĭ din Bucureștĭ, care v merge la pomul de Crăciun organisat de pr mărie.

*

Precum am anunțat, ierĭ s'a ținut o întrunir a partiduluĭ liberal în sala Dacia, care nu m încăpea de lume.

Aŭ vorbit, între alțiĭ, d-niĭ Alexandrescu, pi lar din capitală, Fleva, Stoicescu, etc. arătând ce marĭ pericole sunt expuse industria și co merțul prin votarea art. 12 din Convențiune cu Germania.

Intrunirea s'a terminat în cea maĭ perfec ordine la orele 5 fără un sfert.

*

Corpul generaluluĭ Cernat sosește astă-sea la orele 7.45.

De la gară corpul decedatuluĭ va fi dus biserica sf. Gheorge pe lafetul unuĭ tun.

*

Aseară pe la orele 4 s'a găsit spînzurat intr odae din strada Regală No 9, un individ, cu noscut sub numele de *Italianul*.

Cadavrul a fost dus la morgă.

*

In curînd se va înființa pe lângă Tribunalu de Galațĭ un al doilea cabinet de instrucție.

*

Tablourile de avansărĭ în armată au fost a probate deja de ministrul de rĕsboiŭ.

CEL MAI SUPERB CADOŬ DE CRĂCIUN ŞI ANUL NOŬ

COLECTIUNEA REVISTEI

AMICUL COPIILOR

PE ANII 1891—92—93

DOUĂ VOLUME IN CUARTO, PESTE 1.500 PAGINI TEXT

Avênd peste 400 de tablouri!! — Cu preţ de 10 lei

Aceste volume conţin: Un romanţ pentru copii, scris de D-ra Julia B. Hasdeu; Un cântec de leagăn (cuvinte de D-ra Julia B, Hasdeu, musica de G. Stefănescu, profesor de conservator); o mulţime de nuvele, istorioare, poveşti, basme, anecdote, descrieri de voiagiuri, din viaţa animalelor, paserilor şi insectelor, poesii, şarade, enigme, etc.

Depus spre vînţare numai la libraria I. V. SOCEC.

FONDERIA DE LITERE

MAŞINI NOUI DIN FABRICA FOUCHER FRÈRES DIN PARIS

THOMA BASILESCU

MATRIŢE ORIGINALE DIN AMERICA FRANŢA GERMANIA ŞI ITALIA

BUCUREŞTI

PESTE 30,000 MATRIŢE ORIGINALE DE DIFERITE CARACTERE LATINE, GERMANE, RUSE, BULGARE, GRECE, EBRAICE

FURNITURI COMPLECTE PENTRU INSTALAŢIUNI NOI DE STABILIMENTE TIPOGRAFICE

NOTE MUZICALE ŞI LITERE CYRILICE PENTRU CĂRŢI BISERICESCI

COLECŢIUNI NOUI DE ORNAMENTE

BOGAT ASORTIMENT IN LITERE DE FANTEZIE, TITLURI, CALIGRAFICE, GOTICE, FLORATE, ETC. ETC.

CLIŞERIE ULTIMUL SISTEM IN METAL SI GALVANOPLASTIE

LINII DE METAL, TĂIATE SISTEMATIC

REGLEŢI, QUADRAŢI ŞI TOT FELUL DE ALBITURĂ

Preţurile Stabilimentului sunt cu 25 % mai eftine de cât ale tuturor fabricilor din străinătate, osebit de spesele de vamă şi transport.

Se primeşte în schimb material vechiu cu preţuri avantagióse

Condiţiuni favorabile în plăţi

Compositia si discul din fonderia Th. Basil...

B. D. ZISMAN

DEPOSITARUL GENERAL DE LA

COMPANIA AMERICANA

BUCURESCI. — Calea Victoriei, No. 44. — BUCURESCI

(lângă farmacia Brus, vis-à-vis de Luvru)

MAŞINE DE CUSUT neîntrecute în SOLIDITATE, LUCRARE şi ELEGANŢA

Premiate la tóte expositiunile cu primele Medalii şi Diplome de onóre

Peste 5 milióne sunt în intrebuinţare. — Garanţie pe 5 ani.

Biciclete de siguranţă „SPORT" din carĭ am vêndut peste 400 bucăţĭ în România fiind cele mai apreciate în străinătate! Mers uşor! Eleganţă complectă! Cea mai mare soliditate!

VÎNZARE ÎN RATE

Catalóge şi informaţiuni GRATIS şi FRANCO, rugând a comunica ce anume voiţĭ să cumpăraţĭ.

LIBRARIA IG. HAIMANN, BUCURESCI

Cu începere de la 19 Noembre 1893 punem în vênzare regulat în fie-care Sămbătă câte o fasciculă din

Fie-care fasciculă coprinde 4 colĭ din scrierile autorilor Românĭ și traducerĭ din scritorĭ strĕinĭ însemnațĭ, și se vinde cu 50 de banĭ în tŏtă țara. Abonamentele se plătesc înainte și se fac numaĭ direct la noĭ.

Prețul uneĭ fascicule de 4 colĭ, 50 banĭ

Biblioteca Română Contimporană

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ

Biblioteca Română Contimporană are de scop a mijloci rĕspândirea cărților românescĭ, oferindu-le cu un preț fórte scăzut.

Biblioteca Română Contimporană înlesnesce tutulor formarea de bibliotecĭ românescĭ, cu o cheltuială de 40—50 banĭ pe sĕptămână numaĭ.

ABONAMENT pentru 50 fascicule, 20 leĭ
„ „ 25 „ 11 „
trimise franco în tŏtă țara.

IG. HAIMANN, LIBRAR-EDITOR
BUCURESCĬ

Fie-care fasciculă e broșată ast-fel ca să permită desfacerea cólelor și strângerea lor în volume separate, formând ast-fel opere întregĭ de o valóre înpătrită de cât cea plătită pentru fasciculele.

Primele fascicule vor coprinde, între altele: **Trubadurul** de Delavrancea, **Năpasta** de Caragiale, **Influența împrejurărilor** de Lamarck, **Basmele** luĭ Stăncescu, **Poesiile** luĭ Neculai Iorga, Carol Scrob și a altor poețĭ românĭ vestițĭ, **Literatura populară română** de Dr. Gaster, **Conferințele Atheneuluĭ Român,** etc. etc. etc.

Bucurescĭ. — Tipografia și fonderia de litere Th. Basilescu, Bulevardul Elisabeta 111.